Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M.Dukes, A.Oppelik,J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, AntonMezei, EcksteinBernat;* în Frankfurt: *G. L, Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḍi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 256. Brașovŭ, Dumineca 20 Noemvrie (2 Decemvrie) 1888.

Din causa sf. sèrbătorĭ de Lunĭ, ḍiarulŭ nu va apăré până Marțĭ séra.

Brașovŭ, 19 Noemvre v.

Nu arareorĭ amŭ arătatŭ cetitorilorŭ noștri, câtŭ de multŭ îĭ supĕră pe Nemțiĭ din Germania desvoltarea lucrurilorŭ în Austria în înțelesulŭ programului lui Taaffe.

Succesele naționalitățilorŭ în direcțiunea egaleĭ îndreptățirĭ, care încetulŭ cu încetulŭ se scutură de supremația germană în Austria, au făcutŭ ca pressa germană austriacă sĕ dea alarmă, că elementulŭ germanŭ austriacŭ e strîmtoritŭ și că periculŭ celŭ mare îlŭ amenință din partea naționalitățilorŭ slave.

Se'nțege, că strigătele Germanilorŭ din Austria n'au rĕsunatŭ în pustiă. Pressa din Germania a începutŭ sĕ scrie în contra ministrului Taaffe, că favoriséză pe Slavii austriacĭ, carĭ nu suntŭ amicĭ alianțeĭ, și că succesele acestora nu potŭ decâtŭ sĕ slăbéscă legăturile de prietiniă între Austro-Ungaria și Germania.

Cu deosebire simpatiile Cehilorŭ dovedite la țótă ocasiunea binevenită pentru Francesĭ au oțĕritŭ atâtŭ de multŭ pe Germanĭ, încâtŭ pressa lorŭ a datŭ a se'nțelege, că mergêndŭ în Austria astfelŭ lucrurile inainte, alianța ar puté suferì scăderĭ însemnate, pentru că Germania are încredere numai într'unŭ aliatŭ, pe care se póte răzima în tóte împrejurările, ér nu într'unŭ aliatŭ, în interiorulŭ căruia se manifestă direcțiunĭ și curente opuse alianțeĭ.

Alusiunile continue ale pressei germane la slăbiciunea Austro-Ungariei au provocatŭ în ḍilele din urmă o violentă polemică între pressa germană și pressa austro-ungară. Ḍiarele oficióse austriace și unguresci s'au esprimatŭ, că astfelŭ de espectorărĭ nu potŭ decâtŭ sĕ producă amărîciune în raportulŭ dintre Germania și Austro-Ungaria, ba „P. Lloyd“ a amenințatŭ chiar, „că monarchia austro-ungară s'ar puté face centrulŭ unei cualițiunĭ în contra Germaniei, întrândŭ în înțelegere cu Francia și făcêndŭ concesiunĭ Rusiei în Orientŭ.“

„Nordd. Allg. Zeitung“ a rĕspunsŭ fórte aspru fóiei unguresci amintite, ḍicêndŭ că par' că aude prin organulŭ d-lui Falk deoparte vocea oposițiunei negermane din tabĕra liberală a pressei din Berlinŭ, de altă parte vocea compatrioțilorŭ progresiștĭ germanĭ „inimicĭ imperiului.“ „Kreuzzeitung“ ḍice, că periculŭ celŭ mare pentru alianță vine din partea plutocrației jidovesci din Austro-Ungaria care, vĕḍêndŭ că împĕratulŭ Wilhelm îĭ este inimicŭ și că a accentuatŭ cu atâtă putere învĕțăturile creștinismului, își dă tóte silințele sĕ-șĭ caute aliațĭ. Și a și găsitŭ pe Francia și pe Austro-Ungaria, unde liberalismulŭ a datu pe mâna Jidovilorŭ tóte posițiunile importante.

Scimŭ că „Kreuzzeitung“ representă unŭ altŭ curentŭ din Germania, care tinde ca întréga Austro-Ungariă sĕ ajungă sub unŭ guvernŭ centralŭ germanŭ, frângêndu-se și omnipotența Ungurilorŭ și dându-se și celorlalte naționalitățĭ mai multă atențiune în ce privesce interesele lorŭ.

Tótă polemica foilorŭ germane cu pressa austriacă și cu cea unguréscă, și pofta lorŭ de a discuta asupra stărilorŭ interne ale monarchiei nóstre dovedesce că Germania urmăresce planurĭ, carĭ nu se unescŭ cu vederile celorŭ din Viena și din Pesta.

Foile oficióse germane începŭ érăși a accentua, că pe Germania pré puținŭ o intereséză peninsula balcanică și că Austro-Ungaria sĕ caute sĕ 'nțelégă cu Rusia, lăsându-se Serbia în sfera influinței austro-ungare, ér Bulgaria în sfera influinței rusescĭ. Așa scrie „Kölnische Zeitung“, care ḍice că acestŭ punctŭ de vedere constitue și aḍĭ programulŭ oficialŭ alŭ Germaniei.

La acésta rĕspunde organulŭ guvernului unguresců „Nemzet“ fórte supĕratŭ, ḍicêndŭ că monarchia austro-ungară n'are nevoiă de sfaturile fóiei oficióse germane și nicĭ nu voesce sĕ'mpartă cu Rusia peninsula balcanică, ci e decisă sĕ'șĭ apere interesele și tractatele pe tótă linia.

Din tóte resultă, că în ascunsŭ se pregătescŭ lucrurĭ, care potŭ sĕ surprindă într'unŭ modŭ fórte neplăcutŭ pe cei ce conducŭ aḍĭ destinele monarchiei nóstre.

DIN AFARĂ.

Bugetulŭ militarŭ alŭ Franciei pentru anulŭ viitorŭ se sue la suma de 912 milióne francĭ. Din acéstă sumă colosală, 336 de milióne s'au și votatŭ deja, ér restulŭ se va vota după acésta. Se scie apoi, că și bugetele pentru armată ale celorlalte state suntŭ totŭ atâtŭ de marĭ și apăsătóre pentru cetățenĭ, ba chiar și ministrulŭ de interne alŭ Belgiei vré sĕ céră unŭ creditŭ estra-ordinarŭ de vre-o 124 milióne. In astfeliu de împrejurărĭ nu e mirare, décă o scire împărtășită de corespondentulŭ vienezŭ alŭ ḍiarului englesŭ „Daily Telegraph“, referitóre la *ideea unei desarmărĭ* europene, a produsŭ mare sensațiune pretutindenea. Numitulŭ corespondentŭ pretinde a sci, că diplomația europénă se ocupă în timpulŭ de față cu multŭ zelŭ de cestiunea unei generale desarmărĭ, susținêndŭ că toțĭ bărbații de statŭ dătătorĭ de tonŭ se unescŭ în părerea, că nu esistă cestiune europénă, care sĕ nu se pótă resolva pe calea păcii. Numitulŭ corespondentŭ mai pretinde a sci, că în cestiunea desarmărei n'are sĕ se țină unŭ congresŭ și că din partea unorŭ locurĭ competente s'a ivitŭ idea, ca inițiativa negoțărilorŭ de desarmare sĕ se concréză unuĭ statŭ micŭ. Asertiunile corespondentului din cestiunea însĕ stau în o contraḍicere atâtŭ de mare cu starea faptică a lucrurilorŭ, încâtŭ abia merită sĕ li-se dea vre-o importanță.

Se anunță din Viena ḍiarului „Daily Telegraph“, că circulă scirea asupra unei înțelegerĭ între regina Natalia și principele Karageorgevicĭ. Acesta ar ajuta la *detronarea regelui Milanŭ*, și ar primi unŭ altŭ tronŭ în peninsula balcanică cu ajutorulŭ Rusiei.

„Esercito“ spune, că ministrulŭ de finanțe italianŭ Magliani va cere dela cameră *120—130 milióne pentru cheltuelile estraordinare ale armatei și ale marinei.*

Reichstagulŭ germanŭ a trecutŭ la prima citire a bugetului. Ministrulŭ de statŭ d. de Boetticher a respinsŭ ideea unei *desarmărĭ internaționale* cerute de d. Liebknecht, ca nepracticabilă. D-lŭ de Boetticher respinse asemenea atacurile d-lui Liebknecht în contra politicei străine a guvenului. Elŭ ḍise, că principele de Bismarck n'a provocatŭ nicĭ-odată conflictele cu străinătatea, dér că se silì totdéuna sĕ mențină pacea. Partidulŭ socialistŭ, ér nu guvernulŭ, e care face politică de agitațiă. Câtŭ pentru guvernŭ elŭ doresce înainte de tóte conciliarea

SCIRILE ḌILEI.

I. Présfinția Sa Archiepiscopulŭ și Metropolitulŭ *Mironŭ Romanulŭ* a adresatŭ unŭ cerculară cătră tóte oficiile protopopescĭ, ca la 2 Decemvre, cu ocasiunea jubileului de 40 de anĭ de domniă a M. Sale Monarchului Franciscŭ Iosifŭ în tóte bisericile din archidiecesa Ardélului sĕ se țină servițiu divinŭ.

***

Numĕrulŭ celŭ mai nou alŭ fóiei *„Schwarzgelb“* s'a confișcatŭ, în urma reclamațiunei ambasadorului germanŭ prințulŭ *Reuss,* din causa unui articulŭ, care purta inscripțiunea *„Noi și Prussianii“* și care se încheia cu cuvintele: Colinele de morțĭ dela Königrätz nu suntŭ grópa

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

Tămâia Dracului.

Mulțĭ ómenĭ șĭ-aŭ bătutŭ capulŭ, că de ce-i ḍicŭ tutunului (duhanŭ) „tămâia dracului“ și, décă-i tămâia dracului, de ce-lŭ folosescŭ ómenii, carĭ se ḍicŭ a fi ai lui Dumneḍeu. Dér nimenĭ nu ne scia spune nimicŭ despre aceste lucrurĭ, până ce odată înviè unŭ om din morțĭ, apoi acela ne spune din firŭ în pĕrŭ, precum voescŭ sĕ vĕ spunŭ și eu D-vóstrĕ. Cui i-s'ar părea, că nu mintŭ destulŭ de bine, poftéscă și mințéscă d-lui mai bine, orĭ de nu scie nicĭ ca mine, lase-mĕ s'o mintŭ eu, décă am început'o.

Ḍice că odată a muritŭ unŭ om, dér murise de totŭ, cum e data, și l'au așeḍat în sălașŭ și-lŭ gătau de a-lŭ trimite pe cealaltă lume. Și-lŭ privegheară o ḍi și o nópte, și ér o ḍi și ér o nópte, adecă îlŭ privegheară două ḍile și două nopțĭ, ér a treia ḍi îĭ făcură grópa. Grópă afundă i-au făcutŭ, că era gazdă omulŭ, afundă și largă, câtŭ de dragŭ sĕ intri în ea. Dér mortulŭ n'aibei ce se gândesce, ce nu se gândesce, că se trezesce până ce nu-lŭ îngrópă, în ḍiua când era sĕ-lŭ îngrópe. Vĕḍêndŭ priveghitorii scularea mortului cu pânḍa pe obraḍŭ, o tulirĕ care în cătrău și mortulŭ rĕmase singurŭ singurelŭ în casă. Némurile și muerea mortului s'au dusŭ la preotulŭ sĕ-i vestéscă despre înviarea mortului și sĕ-lŭ róge sĕ vină sĕ-i cetéscă ceva, dóră va muri mai bine.

Și se ia popa mereu cu muierea mortului, își aprinde pipa, își ia ciaslovulu și patrachirulŭ subțióră și mergŭ cătră casa mortului, mergŭ ghivănindŭ (cum ḍicŭ Bănățenii*), adecă povestindŭ (cum ḍicemŭ noi). Când intră Popa în lăuntru cu pipa aprinsă slobоḍêndŭ fumŭ ca unŭ Turcŭ, îlŭ zăresce mortulŭ și începe la elŭ: „Afară satană, nu mĕ afuma cu tămâia dracului!“

Și popa se supĕră și eși ḍicêndŭ: „Ducu-mĕ, ducŭ, că între nebunĭ dóră n'oi sta, dér și tu vei merge acușĭ, că multe nu mai ai, n'ai mai înviatŭ tu sĕ trăescĭ, ci sĕ spui o minciună, două și sĕ adormĭ somnulŭ celŭ de vecĭ!“ Așa a ḍisŭ popa când s'a dusŭ.

Ér după ce s'a dusŭ popa, au intrebatŭ ómenii pe celŭ înviatŭ din morțĭ, că de ce a ḍisŭ, că popa îlŭ afumă cu tămâia dracului!?

Ér elŭ a rĕspunsŭ:

— D'apoi cum sĕ ḍicŭ, că dóră tutunulŭ nu e alt-ceva, decâtŭ tămâia dracului!

— Cum sĕ fiă tămâia dracului? — dóră e buruénă ca tóte buruenile!

— Décă sunteți proștĭ și nu scițĭ cum e tutunulŭ tămâia dracului, étă vĕ spunŭ eu, dér băgațĭ de sémă nu mĕ îngăimăcițĭ, lăsați-mĕ s'o mintŭ cum se cade!

Apoi începŭ celŭ înviatŭ din morțĭ:

— Era odată unŭ sihastru sfântŭ, cucernicŭ și evlaviosŭ, tótă viéța șĭ-o petrecuse cetindŭ în cărțile cele sfinte, în cóte și în genunchĭ. Mamonulŭ supusese tótă lumea, dér de sihastrulŭ acela nu s'a putută apropia, pe elŭ nu l'a putută supune. Ținut'au dreptŭ aceea dracii soborŭ, cum ar puté supune și pe cucernicŭlŭ părinte? Și a eșitŭ din soborŭ așa, că celŭ mai mișelŭ dintre dracĭ sĕ fiă îndatoratŭ a seduce pe sfântulŭ părinte. Și merge draculŭ celŭ mai istețŭ ață la mănăstirea sfântului părinte și acolo se dă peste capŭ și se face o fată frumósă și întră în lăuntru la călugărŭ:

— Bună séra, cinstite părinte!

— Bună séra, — dér ce vênturĭ te pórtă prin locurile acestea secrete?

— D'apoi, cinstite părinte, am rătăcitŭ și nu sciu unde sĕ mergŭ peste nópte, fi bunŭ lasă-mĕ sĕ mânŭ la Dta.

— Bucurosŭ! — ḍice călugărulŭ, și prinde a ceti mai departe în cărțile sale. Și cetesce, și cetesce, dér așa dela inimă cetesce, de nicĭ n'auḍia cum se văieta fata și striga:

— Értă-mĕ părinte, lasă-mĕ sĕ mergŭ, că în vecĭ nu mĕ mai apropi de Dta. Dér părintele era cufundatŭ în cetire și nu-i auḍia glasulŭ. A tot cetitŭ până în ḍorĭ de ḍi, atuncĭ s'a uitat îndĕrĕt peste umĕrŭ și a vĕḍutŭ o cióră bătêndu-se cu mórtea; și ér a cetitŭ până colo cătră prânḍ; atuncĭ ér s'a uitatŭ peste umĕrŭ îndĕrĕtŭ și vĕḍŭ că ciόra murise. Decĭ o ia și o aruncă într'unŭ copaciu din dosulŭ mănăstirei, si cum o aruncă, — cum se opresce acolo.

Dracii aștéptă o ḍi, două, trei.... dér pace, ortaculŭ lorŭ nu se mai întórce.

*) Bănățenii, nu dicŭ ghivănindŭ, ci divănindŭ dela cuvêntulŭ turcescŭ Divanŭ. Red.

vechei Austrie istorice. Din contră: din mijloculŭ osămintelorŭ părinţilorŭ şi a fraţilorŭ noştri, carĭ putredescŭ acolo, rĕsună ca vecĭnică admoniare a istoriei pentru noi cuvintele: *Exoriare aliquis ex ossibus nostris ultor.* (Dóră se va nasce din ósele nóstre vr'unŭ rĕsbunătorŭ.)

* * *

Proiectulŭ de lege, ce-lŭ va depune în curêndŭ în cameră ministrulŭ ungurescŭ de comunicaţiune *asupra regulării Porţilorŭ de ferŭ,* stabilesce independenţa operaţiunilorŭ de creditŭ necesare pentru aséstă întreprindere şi dă guvernului împuternicirea, d'a lua deocamdată pentru anulŭ viitorŭ din fondurile casselorŭ 500,000 fl., pentru ca sĕ pótă păşi numai după doi anĭ la o operaţiune de creditŭ în scopulŭ acesta. Lucrările de regulare vorŭ începe în Augustŭ anulŭ viitorŭ şi în parte se vorŭ da la întreprindĕtorĭ.

* * *

Din *Deva* se anunţă, că la 26 Noemvre n. s'a simţitŭ pe la 5 óre 45 minute unŭ violentŭ *cutremurŭ de pământŭ,* cu vuete puternice, care a băgatŭ în spaimă pe locuitorĭ. In acelaşŭ timpŭ s'a simţitŭ cutremurŭ şi în *Simeria.*

* * *

O nouă societate sciinţifică-literară numită *„Bolintineanu"* este pe cale de a se forma de către unŭ grupŭ de tinerĭ din Bucurescĭ, cu adevĕratŭ scopŭ de cultură şi instrucţiune înlăturându-se orĭ ce idee politică. Fondurile permiţêndŭ, se va scóte şi o revistă sub patronagiulŭ susŭ ḑisei societăţĭ, ér ceea ce va mai fi în plus va fi destinatŭ a veni în ajutorulŭ elevilorŭ fără mijlóce. Decĭ comisiunea iniţiatóre face apelŭ la toţĭ tinerii şi studenţii din Bucurescĭ şi provincii, a'i da binevoitorulŭ d-lorŭ concursŭ pentru prosperarea societăţei. Asemenea rógă pe toţĭ d-nii autorĭ şi redactorĭ de ḑiare sĕ bine-voiască a o încuraja trimiţêndu-i scrierile şi ḑiarele d-lorŭ, ca cu acestŭ sacrificiu sĕ se înavuţéscă biblioteca societăţii.

* * *

Din clasa anului 1889 se vorŭ chema sub drapelŭ în *România* 14,000 tinerĭ pentru armata permanentă, 3000 tinerĭ pentru călăraşii cu schimbulŭ, ér restulŭ clasei, deducêndu,se cei dispensaţĭ, se vorŭ înscrie între dorobanţii cu schimbulŭ potrivitŭ disposiţiunilorŭ legei de recrutare.

* * *

Ministerulŭ română de rĕsboiu a luatŭ hotărîre, ca furniturile necesare cailorŭ armatei sĕ fiă cumpărate în ţéră şi nu de furnisorĭ din alte ţĕrĭ, după cum se obicĭnuia până acuma.

* * *

Fóia ruséscă „Novosti" scrie: In armata germană şi austro-ungară s'au întrodusŭ de multŭ astfelŭ de cărţĭ, carĭ servescŭ, caintr'unŭ eventualŭ rĕsboiu pe teritoriulŭ rusescŭ oficerii armatelorŭ respective sĕ se pótă înţelege cu poporaţiunea ruséscă; în armata nóstră ruséscă nu se află astfeliu de cărţĭ. Credemŭ, că lacuna acésta nu va mai esista, căcĭ în curêndŭ va eşi de sub tiparŭ unŭ *vocabvlarŭ,* care va fi *folositorŭ trupelorŭ rusescĭ* şi graniţelorŭ pentru a se putea înţelege în timpŭ de pace şi de rĕsboiu cu poporaţiunea germană.

* * *

Cunoscutulŭ artistŭ în fluerŭ, d-lŭ *Iacob Nagy,* se află érăşĭ în Braşovŭ. D-sa ne comunică, că vrêndŭ sĕ petrécă aicĭ timpŭ mai îndelungatŭ, este gata a da óre celorŭ ce voiescŭ sĕ se perfecţioneze în fluerŭ. Totodată are de vênḑare şi fluere din lemnŭ americanŭ de grenadill, precum şi notele pentru instrucţiune. Doritorii sĕ se adreseze la d-sa, Braşovulŭ vechiu, strada lungă Nr. 297.

* * *

Camera advocaţială din Braşovŭ face cunoscutŭ, că advocatulŭ Martin Bencze din Nagyajta e ştersŭ din lista camerei.

* * *

In *Revesŭ* s'a ivitŭ între copii aprinderea de gâtŭ în modŭ epidemicŭ. Din 16 copii bolnavĭ au muritŭ 3.

Pressa săséscă şi incidentulŭ Steinacker.

„Kronstädter Zeitung", altŭ organŭ naţionalŭ săsescŭ, publică în fruntea sa următorulŭ articulŭ, subscrisŭ de deputatulŭ naţionalŭ sasŭ Iosif Filtsch, cu privire la desbaterea din dieta ungurésćă în cestiunea naţionalităţilorŭ:

Punctulŭ de plecare alŭ desbaterei acesteia l'a formatŭ espectorarea lui Petru Busbach, că capitala are misiunea d'a promova maghiarismulŭ, pentru ca Ungaria sĕ aibă o capitală maghiară. Sĕ mérgă numai cineva pe strade şi va vedé că fiecare copilŭ vorbesce unguresce. In scurtulŭ timpŭ de 20 de anĭ capitala a datŭ ţĕrii o jumĕtate milionŭ de Maghiarĭ. Elŭ e de părere, că lăţirea maghiarismului se póte esecuta cu succesŭ numai prin mijlocirea oraşelorŭ. De când esită în oraşe asilurĭ de copii, maghiarismulŭ se lăţesce în tótă ţéra. Elŭ speră şi crede chiar, că în 10—15 anĭ va amuţi plângerea, că maghiarimea e în minoritate relativă. Se ḑice, că prin proiectele de răscumpărarea regalielorŭ se periclitéză libertatea. Elŭ e de parere, că o naţiune mică, în mijloculŭ căreia se află atâtea elemente opuse, are nevoiă de unŭ guvernŭ centralŭ tare. Fără un guvernŭ centralŭ tare nu se va resolva cestiunea supremaţiei maghiare.

Acéstă făţise mărturisire a nisuinţelorŭ de maghiarisare, care a fostŭ însoţită de vii aplause din partea maioritâţii, a fostŭ fără 'ndoială o puternică provocare a deputaţilorŭ nemaghiarĭ. Nu e decĭ nicĭ o minune, că unulŭ din ei, deputatulŭ Cisnădiei Edmund Steinacker, în ḑiua următóre, când veni la rêndŭ sĕ vorbéscă, reflectă la espectorările lui Busbach şi constată, că acum are unŭ martorŭ clasicŭ pentru îndreptăţirea plângerilorŭ Sasilorŭ, deórece Busbach a doveditŭ, în ce grad înaltŭ se urméză aci patriotica lucrare a maghiarisării. Instituţiunile nóstre liberale şi legea de naţionalitate stau nouă din ḑece părţĭ numai pe hârtiă. Curtea cu juraţĭ din Budapesta a condamnatŭ cu o ḑi înainte pe unŭ Românŭ, fiindcă a ḑisŭ, că rassa maghiară îşĭ pune interesele ei mai presusŭ de interesele statului. Acelaşŭ lucru l'a repeţitŭ Busbach fără a fi pedepsitŭ.

Aceste aserţiunĭ ale lui Steinacker au provocatŭ în camera deputaţilorŭ oţĕrîre cumplită. Şi pentru ce? Steinacker a pututŭ cu totŭ dreptulŭ sĕ ḑică, că e nu numai o nenorocire a regilorŭ, ci şi a naţiunilorŭ, că nu voescŭ sĕ audă adevĕrulŭ. Dér óre nu este adevĕrată fiecare vorbă, ce a pronunţat'o Steinacker? Sasii se plângŭ asupra nencetatelorŭ nisuinţe de maghiarisare. Acestea se négă totdéuna de către Maghiarĭ şi Sasilorŭ pentru plângerea lorŭ asupra nisuinţelorŭ de maghiarisare le strigă, că suntŭ inimicĭ ai statului. Acum vine unŭ deputatŭ şovinistŭ, unŭ deputatŭ care are nume nemţescŭ, şi declară pe faţă, în şedinţa parlamentului, că chemarea Ungariei este în prima liniă maghiarisarea şi acéstă declaraţiune e salutată cu aplause frenetice de maioritatea maghiară a parlamentului. N'are aşa déră dreptate Steinacker când ḑice, cŭ acum are unŭ martorŭ clasicŭ pentru îndreptăţirea plângerilorŭ Sasilorŭ?

Afirmarea lui Steinacker, că instituţiunile nóstre liberale şi legea de naţionalitate stau nouă din ḑece părţĭ numai pe hârtiă, a provocatŭ mare contraḑicere şi mare mişcare. Dér ea e din literă'n literă adevĕrată. De nenumĕrate orĭ am doveditŭ necontestabilŭ cu legea de naţionalitate'n mână şi în puterea praxei ce o-amŭ făcutŭ, că mai fiă-care singuraticŭ paragrafŭ alŭ acelei legĭ se vatămă ḑi de ḑi şi continuu. Şi câtŭ de nimerită şi isbitóre a fostŭ provocarea lui Steinacker la condamnarea învĕţătorului Stefanŭ Albu, întêmplată numai cu o ḑi înainte. Acesta a fostŭ condamnatŭ la 3 lunĭ închisóre şi 300 fl. amendă, sub pretextŭ de aţiţare la ură contra naţiunei maghiare, fiindŭ că ḑisese în „Romänische Revue", că rassa maghiară îşĭ pune interesele ei mai presusŭ de interesele statului. Deputatulŭ Petru Busbach ḑice de totŭ pe faţă şi nu numai fără a fi pedepsitŭ, ci între aplausele camerei deputaţilorŭ, că chiămarea Ungariei este în prima liniă maghiarisarea. Elŭ pune interesulŭ supremaţiei maghiare peste interesulŭ libertăţii ţĕrii. Elŭ secerâ numai aplause pentru aceeaşĭ aserţiune, pentru care Stefanŭ Albu e condamnatŭ la grea pedépsă. Nu stau instituţiunile nóstre liberale numai pe hârtiă? Este clarŭ lucrulŭ. Ér când Steinacker constată acestŭ faptŭ, în camera deputaţilorŭ se ridică larmă şi mişcare mare. Nu potŭ suferi Maghiarii adevĕrulŭ, tocmai pentru că se sciu vinovaţĭ.

Dér cu atâta încă n'a fostŭ destulŭ. Preşedintele camerei deputaţilorŭ Thomas Pechy admoniază pe Steinacker, care a constatatŭ numai fapte, că aţiţă contra unei naţionalităţĭ şi că seduce străinătatea. Noi dorimŭ numai, ca acéstă desbatere sĕ ajungă în cuprinsŭ fidelŭ la cunoscinţa streinătăţii, atuncĭ fórte uşorŭ va fi în posiţiune a judeca, de care parte e dreptatea. La frassa folosită de preşedintele, că nu esistă pe rotogolulŭ pământului nicĭ o naţiune, în mijloculŭ căreia sĕ se bucure orĭce naţionalitate de o mai mare libertate decâtŭ în Ungaria, nu voescŭ a mai reflecta. Acéstă frasă destulŭ de desŭ a fostŭ combătută în modulŭ celŭ mai lămuritŭ....

Dér celŭ, care a prestatŭ mai multŭ în acéstă mică desbatere asupra cestiunei naţionalităţilorŭ, a fostŭ şi de astă dată ministru-preşedinte Tisza. Elŭ declară aserţiunile lui Steinacker ca nisuinţă de a lăţi în afară, unde nu suntŭ cunoscute raporturile nóstre, ură contra rassei maghiare şi în contra Ungariei. Dér Steinacker, precum amŭ vĕḑutŭ, n'a făcutŭ altŭ ceva, decâtŭ a constatatŭ ceea ce a ḑisŭ aderentulŭ guvernului, Busbach. Décă acésta ar fi de natură a lăţi în afară ură contra rassei maghiare, atuncĭ Tisza sĕ fi trasŭ la rĕspundere pe Busbach, ér nu pe Steinacker.

Tisza încă a ḑisŭ, că Sasii suntŭ obligaţĭ a fi recunoscĕtorĭ guvernului unguresců şi camerei deputaţilorŭ pentru bunĕtatea, că guvernulŭ şi camera n'au luatŭ în considerare, cumcă pe pământulŭ săsescŭ n'au esistatŭ nicĭ-odată regalie. Acésta-i o falsificare vĕdită a faptelorŭ. Pe pământulŭ săsescŭ a esistatŭ dreptulŭ de regalie totŭ aşa de bine, ca şi pe pământulŭ Săcuilorŭ şi în multe oraşe unguresci, numai câtŭ aci n'a fostŭ pretutindenea unŭ efluxŭ alŭ dreptului de mare proprietarŭ de pământŭ, ci a avutŭ ca basă donaţiunĭ regescĭ şi isvóre de venitorĭ în mĕsură egală cu dreptulŭ de regalie. Décă aceste isvóre ale dreptului de regalie s'au preţuitŭ egalŭ cu privelegiulŭ nobilimei, acésta s'a basatŭ pe principiulŭ juridicŭ, că tóte felurile de isvóre îndreptăţite trebue sĕ se considere ca egale din punctŭ de vedere alŭ dreptului. Dér décă drepturile de regalie, ce nu se baséză pe privelegiulŭ de mare proprietarŭ de pământŭ, s'au pusŭ pe aceeaşĭ tréptă cu drepturile de regalii ale marilorŭ proprietarĭ de pământŭ, acésta de sigurŭ că nu s'a făcutŭ din consideraţiune către Sasĭ, ci fără'ndoiélă din consideraţiune către Săcui şi către numĕrósele oraşe unguresci, carĭ se află în aceeaşĭ situaţiune cu Sasii. Mai ca'ţĭ vine sĕ credĭ, că nisuinţa lui Tisza a fostŭ sĕ ducă în rătăcire, prin astfelŭ de întortochiare a faptelorŭ, străinătatea, unde nu suntŭ cunoscute raporturile nóstre. Espectorările stângace ale lui Busbach a căutatŭ Tisza sĕ le desbrace de cuprinsulŭ lorŭ duşmănosŭ naţionalităţilorŭ prin aceea, că le-a întortochiatŭ aşa, ca cum Busbach ar fi reclamatŭ şi pentru maghiarismŭ dreptulŭ de a'şĭ desvolta şi elŭ pe têrêmulŭ socialŭ drepturile sale proprii naţionale. Acéstă întortochiare a vorbelorŭ nu este decâtŭ o apucătură iesuitică, care trebue sĕ'şĭ greşéscă efectulŭ. Căcĭ „lăţirea maghiarismului" lui Busbach şi „supremaţia rassei maghiare" nu este desvoltare a drepturilorŭ proprii naţionale, ci purŭ şi simplu maghiarisare.

Décă în fine a ḑisŭ Tisza, că Sasii prin astfelŭ de aserţiunĭ se facŭ urgisiţĭ, noi nu putemŭ decâtŭ sĕ regretămŭ sincerŭ, căcĭ nisuinţa nóstră seriósă este sĕ trăimŭ pe piciorŭ bunŭ cu concetăţenii noştri maghiarĭ. Décă însĕ astfelŭ de aserţiunĭ facŭ pe Sasĭ în adevĕrŭ urgisiţĭ, atuncĭ vina nu e a se ascrie, cum

---

Atuncĭ ḑise mamonulŭ celŭ mai mare: „Spusu-v'am sĕ nu vĕ prindeţĭ voi în simbră cu călugărulŭ acela? Acum sĕ vĕdŭ, care va merge sĕ afle despre ortaculŭ nostru celŭ mai isteţŭ şi mai cutezătorŭ?" Nimenĭ nu cuteza sĕ mérgă în ţaretulŭ mănăstirei, dér mamonulŭ alege şépte drăculeţĭ cu pintenĭ şi le ḑice: „Sĕ mergeţĭ aţă la mănăstire şi sĕ vĕ scăpaţĭ ortaculŭ de chinurĭ." Şi s'au pornitŭ dracii toţĭ şépte, firesce cam cu frica în spinare, dér totuşĭ s'au dusŭ de frică bucuroşĭ. Când se apropie de mănăstire, le veni încă din depărtare mirosŭ de dracŭ. Şi căutară până aflară ciόra în arbore, dér nu cutezară sĕ pună mâna pe ea, deşi era mai putredă. Penele îi căḑuseră şi din ele crescuseră acolo, unde căḑuseră, nescarĭ buruenĭ cu frunḑe late ca palma şi cu mirosŭ de dracŭ. Şi le adunară dracii şi le puseră numele tutunŭ, că aşa fuse numele dracului, care se făcuse fată şi din fată ciόră, din penele căreia crescuse apoi buruiana aceea cu mirosŭ de dracŭ.

Dracii se sfătuiră, cum sĕ folosésćă ei buruéna aceea, care e din fratele lorŭ crescută? Decĭ se hotărîră sĕ o usce, apoi uscată sĕ o aprindă şi fumulŭ sĕ-lŭ bea mama dracului celui mόrtŭ, a lui Tutunŭ, era numită Pîca; ea era fórte supĕrată pentru feciorulŭ ei şi plângea. Soborulŭ drăcescŭ a hotărîtŭ, ca întru cinstea acestei mame supĕrate, sĕ se facă ulcica, în care se va arde tutunulŭ. Aşa au făcutŭ pipa, adecă luleaua. Apoi a poruncitŭ, ca dracii, carĭ vorŭ ţinea ţéva pipei în gură, când vorŭ fuma sĕ ḑică totŭ: pî! pî! pî! adecă: Pîcă nu fi supĕrată!

Şi tóte s'au întêmplatŭ la felŭ; fiecare dracŭ şi-a făcutŭ câte o pipă de lutŭ, i-au pusŭ câte-o vergea de socŭ, şi umplêndu-le de tutunŭ şi dându-le focŭ începură a strînge din buze şi a face: pî! pî! pî! Ĕră Pîca începŭ a-şĭ perde jalea din ce în ce, până în urmă luă şi ea o pipă dela unŭ drăculeţŭ, care avea două şi pipă şi dênsa, sĕ-i trécă de năcasŭ.

După ce mângăiară pe baba, ţinură dracii altŭ soborŭ, ce sĕ facă cu ciόra cea din copaciu. Şi soborulŭ hotărî, că din ea sĕ facă numai decâtŭ unŭ ţiganŭ; şi s'au dusŭ vre-o şépte, optŭ dracĭ şi au furatŭ ciόra din copaciu, aşa fără pene cum era, şi au făcutŭ din ea unŭ ţiganŭ, acela cum şi-a deschisŭ ochii a strigatŭ: „Mĕĭ, care mĭ-aţĭ luatŭ pipa? Şi multŭ se bucurară dracii vĕḑêndŭ, că ţiganulŭ n'are altă poftă mai mare. Acum sciţĭ de ce ţiganii suntŭ aşa marĭ pipătorĭ? Şi de ce le ḑicŭ lorŭ ciόră. Dér ianŭ tăceţĭ, că nu-i gata!

Ei, dér dracii numai cu atâta nu erau mulţămiţĭ, ci voiră, ca buruéna ce e crescută chiar din sângele lorŭ, sĕ se lăţéscă în tótă lumea, sĕ o folosésćă toţĭ ómenii, nu numai ei, adecă dracii şi ţiganii. Acesta era însĕ unŭ lucru greu, dér în urma urmelorŭ totŭ au isbutitŭ.

Era adecă pe vremile acelea unŭ împĕratŭ fórte puternicŭ şi bogatŭ, şi elŭ avea numai o fată. Fata aceea era fórte frumósă dêr fiindŭ pleşugă (pilegă), adecă cu capulŭ golŭ ca o curcubetă, n'o putea vedé tată-sĕu în ochĭ. — Odată împĕratulŭ a făcutŭ unŭ ospĕţŭ mare, la care a chematŭ pe toţĭ craii şi împĕraţii vecinĭ. Dér când s'a apropiatŭ ḑiua ospĕţului celui mare, şĭ-a chematŭ fata înainte şi i-a ḑisŭ:

„Ia-ţĭ merinde şi banĭ, câţĭ vei putea duce în spate, şi te du şi dusă sĕ fi până vei avea pĕrŭ pe capŭ, cum au alte fete de vîrsta ta. Fără pĕrŭ pe capŭ sĕ nu te mai vĕdŭ!" — Aşa i-a peruncitŭ tatălŭ-sĕu, împĕratulŭ, ér fata început'a a plânge, a se văieta, că ea nu-i de vină. Împĕratulŭ nicĭ că vrea s'o asculte, ci ḑise:

„Du-te şi fără pĕr pe capŭ, sĕ nu îndrăsnescĭ cumva a te mai înturna!"

Ce sĕ facă biata fată? S'a pusŭ pe cale şi du-te, du-te, totŭ înainte până i-s'a gătatŭ şi merindea şi banii.

Atuncĭ a înserătŭ lângă unŭ copaciu, unde erau doi ómenĭ lângă focŭ şi pipau de mergea colbŭ; fata nu vĕḑuse până atuncĭ pe nimenĭ pipândŭ, decĭ se cam temea de cei doi ómenĭ, dér în urmă se gândi: totŭ c'o mόrte sunt datóre, şĭ-aşa merindea mĭ-am gătat'o, banii încă, a-

face Tisza, conducĕtorilorŭ și representanțilorŭ poporului, carĭ suntŭ împinșĭ și siliți prin șovinismulŭ maghiarŭ la astfelŭ de aserțiunĭ, ci chiar acestuĭ șovinismŭ, care'șĭ are chiar în ministru-președinte Tisza sprijinulŭ sĕŭ principalŭ. Poporulŭ nostru însĕ îșĭ împlinesce cu credință și consciențiosŭ datorințele sale către patriă, cu tóte că acésta'i amenință esistența sa națională.

Nĕcasurile Brănenilorŭ.

(Corespondență particulară a „Gaz. Trans.“)

Branŭ, 29 Noemvre 1888.

Domnule Redactorŭ! Sĕrăcia ce bântue poporulŭ țĕrii pe la frontieră a adusŭ cu sine nisce casurĭ fórte triste, care au costatŭ viéța la 5 suflete.

Inainte cu 8 ḑile s'au aprinsŭ unele lucrurĭ în casa locuitorului din Șernea Ioanŭ Flueurașŭ și arḑĕndŭ acelea au arsŭ și 2 copii ai luĭ. Totŭ atuncĭ s'a aprinsŭ în casa locuitoruluĭ Ioanŭ Rĕuță, cojocarŭ din Cheia, unele așchii și din acelea o putină cu grâu și din fumŭ s'au înecatŭ 2 copii, carĭ asemenea au rĕmasŭ morțĭ. Bieții părințĭ, carĭ se hrănescŭ cu palmele, au alergatŭ într'o parte și în alta ca sĕ'șĭ procure cele de lipsă și așa au fostŭ silițĭ, neavêndŭ cui sĕ-i dea în grije, a'i lăsa singurĭ și în modulŭ acesta neavêndŭ cine'i ajuta din causă că suntŭ casele rĕspândite au căḑutŭ jertfă.

In 27 spre 28 Noemvre n. séra pe la 9 óre s'a împușcatŭ în comuna Sernea prin veghiătorii finanțĭ în depărtare ca de 300 de pașĭ dela frontieră unŭ locu torŭ din Moeciu inf., anume Ioanŭ I. Budasca, așa că la momentŭ a rĕmasŭ mortŭ. S'a constatatŭ, că a fostŭ împușcatŭ dinapoi pentru că glonțulŭ a nimeritŭ în céfă și a eșitŭ în frunte scoțêndu'i creerii din capŭ dimpreună cu fruntea.

Se vede, că nenorocitulŭ a avutŭ óre-care obiecte de contrabandă și la provocare a sta, deși a fostŭ pe teritoriulŭ țĕrii nóstre, n'a statŭ, ci a luat'o la fugă, și atuncĭ a fostŭ împușcatŭ. Sĕrmanulŭ omŭ e căsĕtoritŭ și tată de copii.

Până ce era convențiunea vamală în vigóre locuitorii de aicĭ, deși locuescŭ pe munțĭ cu stâncĭ de piétră și pe alocurea improductivĭ, prin hărnicia și dibăcia lorŭ îșĭ procurau măcarŭ atâta câtŭ sĕ trăiéscă ei și familiile lorŭ. Cu încetarea convențiunei li s'a ruptŭ totŭ firulŭ de esistență. Apoi persecutarea lorŭ la frontieră, mai vêrtosu privire la locuitorii comunelor așeḑate imediatŭ lângă aceea, a ajunsŭ la culme căcĭ veghiatorii frontierei se întrecŭ a le căuta pricinĭ ca sĕ-i ducă în nenorocirĭ și pedepse. Așa unŭ casŭ este următorulŭ: Locuitorulŭ Nicolae Oncioiu din Fundata, pentru că și-a mânatŭ vitele la apă pe frontieră, a fostŭ judecatŭ la amendă de 32 fl. Fiindŭ vitele fără prețŭ și bietulŭ omŭ avêndŭ numai una séu douĕ, nu o póte plăti, ci numai pierḑêndŭ mai întêiu vitele și apoi puțina moșiă ce o mai are aicĭ, și după aceea sĕ ia lumea în capŭ, după cum a luat'o în anii trecuțĭ din asemenea causă unŭ locuitorŭ din Fundata cu numele Moise Oncioiu.

Spre a ni se îndulci încâtva esistența în aceste locurĭ și ca sĕ nu fimŭ espușĭ cu totulŭ peirei, ar fi de doritŭ ca regimulŭ sĕ caute astfeliu de mijlóce, ca sĕ ni se înlesnéscă esistența în patria nóstră, unde suportămŭ dare de sânge și de avere, măcarŭ în aceea mĕsură. după cum am avutŭ înainte de încheierea convențiunei, când de esemplu se plătea vama pentru 100 oca porumbŭ (cucuruḑŭ) séu 2 gălete vechĭ, câte unŭ sfanțŭ și jumĕtate séu patru ḑecĭ și optŭ crucerĭ v. a., pe când astăḑĭ pe 100 kilo vine inclusive agio 1 fl. 26 cr., va sĕ ḑică mai întreitŭ și erau la vama nóstră totŭ felulŭ de producte și apoi manufacturile ce le importamŭ la vama României mai eftine.

Décă din alte considerațiunĭ nu se póte ajunge la o înțelegere reciprocă pentru încheierea unei convențiunĭ, celŭ puținŭ pentru locuitorii dela frontieră sĕ facă regimulŭ unele înlesnirĭ, ca sĕ ni se aline încâtva durerile de care suferimŭ de câtva timpŭ încóce.

Unŭ Brăneanŭ.

Intêmplări diferite.

Mania sinuciderei în Budapesta. In timpŭ de 24 de ore s'au întêmplatŭ în capitala Ungariei nu mai puținŭ ca 5 sinuciderĭ. Unulŭ dintre sinucidĭ este inginerulŭ primarŭ Franciscŭ Schmidt; al 2-lea sinucidŭ este fostulŭ funcționarŭ de bancă Ludovicŭ Beretvas, fiulŭ unor părințĭ bogațĭ. Causa sinuciderei amêndurora este până acum necunoscută. Alŭ 3-lea sinucidŭ este Carolŭ Csontos, manipulantŭ din Budapesta și omŭ de 41 anĭ; alŭ 4-lea sinucidŭ e Susana Ovath de 29 anĭ; alŭ 5-lea este mecaniculŭ căii ferate Antoniu Kis. Tóte acestea 5 sinuciderĭ s'au întêmplatŭ în Budapesta în timpŭ de 24 óre, Viéța în capitala Ungariei a devenitŭ — după cum sn esprimă fóia unguréscă „E-k“ — mai desprețuită decâtŭ o haină rea, ce nu merită a fi petecită. Mania sinuciderei a devenitŭ adevĕrată epidemiă.

Focŭ. In Armenĭ a arsŭ coperișulŭ casei lui Avramŭ Achimŭ. Paguba e de 75 fl.

Furtŭ. Paraschivei lui Ionŭ Frecea din Tilișca s'au furatŭ 19 coțĭ de dimiă albă. Hoțulŭ, care se urmăresce, intrase în casă pe ferésträ cu ajutorulŭ unei scărĭ.

Literatură.

Lucrulŭ în școlă, încercărĭ și propunerĭ, compuse de George Moianŭ, învĕțătorŭ la școla centrală de fete din Brașovŭ, premiatŭ cu medalia de aurŭ pentru lucrărĭ industriale la esposiția cooperativă din Craiova 1887. Se află de vênḑare la librăria Neculae Ciurcu din Brașovŭ cu prețulŭ de 45 cr.

Nr. 4. *Acea parisiană de spirită*, care rosti odinióră frumósele cuvinte: „Eu prenumĕrŭ foile modei numai pentru a sci ce sĕ nu portŭ“, șĭ-ar schimba ideile, când ar vedé fóia „Wiener Mode“, căcĭ acéstă fóiă, ce merită tótă lauda, arată în adevĕrŭ cetitórelorŭ sale, ce trebue sĕ pórte. Și acéstă fóiă își împlinesce pe deplinŭ misiunea ei așa încâtŭ la fiă-care numĕrŭ nou, simtŭ o nouă plăcere d. e. ilustrațiunea de pe învĕlitóre în numĕrulŭ din 15 Noemvre se presintă în drăgălașŭ chipŭ coloratŭ copiândŭ societatea bună, și este demnŭ de-a se înrola pe lângă alte multe negre ilustrațiunĭ succese. Modelele colorate pentru broderie, din acéstă fóiă, suntŭ bine stilisate și ușorŭ de lucratŭ și fiăcărei menagere le vorŭ fi bine venite. Fórte frumosŭ mai este și suplimentulŭ pentru distracțiune, care cuprinde o mică comediă de care se vorŭ bucura multe teatre de diletanțĭ.

Nr. 5. *Intre multele scrierĭ festive*, pe carĭ l'a pricinuitŭ a patruḑecea aniversare a urcărei pe tronŭ a împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, ocupă fóia iubilară „Wiener-Mode“, unulŭ dintre cele dintêi locurĭ. Ea representă într'unŭ modŭ fórte originalŭ schimbările modei din timpulŭ dela 1848—1888 și arată prin douĕ toilette iubilare, carĭ suntŭ compuse după motivele acelorŭ timpurĭ, dér în gustulŭ timpului de față, marĭ progrose pe acéstă terenŭ. Douĕ portrete interesante ale Monarchului órnéză suplimentulŭ „In Boudoin“, în a cărui frunte se află o drăgălașe poesiă „Moda gratuléză“, care ține contŭ de disposițiunea festivă.

Stipendii pentru meseriașĭ.

Comitetulŭ Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ meseriașĭ românĭ publică concursŭ pentru 4 stipendii de câte 25 fl. v. a. destinate pentru ucenicii meseriașĭ românĭ, carĭ se vorŭ aplica la postovăriă, brutăriă, șelăriă, têmplăriă, ferăriă, orologeriă, tinichigiă, tipografiă etc. etc.

Concurenții suntŭ obligațĭ sĕ presinte subscrisului comitetŭ cererile lorŭ însoțite cu:

a) Certificatŭ prin care sĕ se constate, că suntŭ Românĭ și că au o etate de celŭ puținŭ 12 anĭ;

b) atestatŭ de școlă, care sĕ dovedéscă că sciu sĕ scrie și sĕ cetéscă;

c) unŭ contractŭ încheiatŭ cu vre-unŭ măestru de meseriile mai susŭ numite, prin care sĕ se constate că se află în Brașovŭ.

Cererile se primescŭ până la 1 (13) Decemvre celŭ mai târḑiu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Berlinŭ, 1 Decemvre. Organele dătătóre de tonŭ se abținŭ aḑĭ dela orĭ-ce manifestare asupra celei mai nouĕ cotroverse între ḑiarele germane și austro-ungare.

Berlinŭ, 1 Decemvre. Impĕratulŭ a ridicatŭ acusațiune și în contra fóiei „Kieler Zeitung“ din causă, că a tipăritŭ memoriele împĕratului Fridericŭ.

Bruxela, 1 Decemvre. Poliția a confiscatŭ unŭ depositŭ secretŭ de arme pe teritoriulŭ greviștilorŭ.

Parisŭ, 1 Decemvre. Camera a admisŭ împuternicirea d'a urmări tribunalulŭ pe deputatulŭ Gilly.

DIVERSE.

Despre albele (sulimanŭ) scrie Dr. G. Vuia în „Higiena poporală“: O datină fórte lățită la țĕrancele române este, de a se albi séu sulimeni pe față în credința, că se vorŭ face mai frumóse. In cele mai multe casurĭ albelele se compunŭ din substanțe metalice, pe carĭ pelea nu le póte suporta fără vătămarea sănĕtății. De regulă plumbulŭ, mercuriulŭ (argintulŭ viu), bismutulŭ se întrebuințéză la prepararea lorŭ, carĭ tóte suntŭ stricăcióse corpului omenescŭ. Preparatele mercuriale suntŭ din tóte mai lățite la poporŭ. Sub numirea de „*sărăcică*“, babele din satŭ cumpără *sublimatulŭ*, o sare mercurială, din cele mai înfricoșate otrave, din care apoi facŭ albele. Sărăcica de multe orĭ servesce și de mijlocŭ de a se otrăvi pe sine séu pe alțiĭ. Asemenea albelele atacă cu încetulŭ dér sigurŭ organismulŭ. Pelea își perde elasticitatea și se sbĕrcesce, dinții vinețescŭ, negrescŭ, gingiile se slăbescŭ și cu ele rădĕcina dințilorŭ. Sistemulŭ nervilorŭ se irită, de unde se nascŭ o mulțime de bóle, de carĭ femea ce se sulimenesce nu'șĭ scie da sémă.

Testamentulŭ unuĭ binefăcĕtorŭ. Din Olmütz se anunță: Milionarulŭ Salomon Singer, care a muritŭ dĕunăḑile în Prossnitz, a testatŭ suma de 80,000 fl. pentru scopurĭ de binefacere; din acéstă sumă, 40,000 fl. suntŭ destinațĭ pentru stipendii la scolarĭ germanĭ din școlele medii în Olmütz și Prossnitz, ér 10,000 florinĭ pentru zidirea unei sinagoge în Prossnitz.

De 105 anĭ. In ḑiua de 8 Noemvre curentŭ, a încetatŭ din viéță Petrea Ploscanŭ din comuna Artarĭ, județulŭ Ialomița în România, avêndŭ etatea de 105 anĭ.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 30 Noemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.20	Vând.	9.22
Argintŭ românescŭ .	„	9.10	„	9.20
Napoleon d'orĭ . . .	„	9.65	„	9.67
Lire turcescĭ . . .	„	10.92	„	10.95
Imperialĭ	„	9.92	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5·72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.55
Renta de hârtiă 5%	91.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.—
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.80
Renta de hârtiă austriacă	81.85
Renta de argintŭ austriacă	82 55
Renta de aurŭ austriacă	109.65
Losurĭ din 1860	139.60
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	875.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	300.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	303.70
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.66
Mărcĭ 100 împ. germane	59.72½
Londra 10 Livres sterlinge	121.80

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

---

casă n'am ce căuta...... decĭ — mérge ață la focŭ.

— Bună séra, bade!

— Bună sĕ-țĭ fie inima, drăguță — ḑise unulŭ din cei doi ómenĭ, apoi o poftì sĕ șéḑă lângă focŭ, vĕḑêndu'o ostenită de cale. Și șeḑŭ fata și prinse a vorbi, le spuse cine e? a cui e? ce caută? și câtŭ umblatŭ, fără dea-șĭ afla léculŭ?

— Oh, ḑise unulŭ dintre cei doi pipătorĭ, — bine că ai datŭ de noi, nu te teme, până diminéță ai pĕrŭ ca fetele cele mai frumóse, apoi ne vei prinde și D-ta odată bine în vreme de lipsă.

Și numai decâtŭ ospĕtară cei doi ómenĭ pe fata împĕratului cu ce avură, apoi o unseră cu nisce uleiu pe capŭ, și o culcară sĕ se odihnéscă. Când se trezi diminéța, avea pĕrŭ până în genunchĭ: galbinŭ, desŭ, móle și frumosŭ de se mai fi avutŭ încă doi ochĭ, ca sĕ te uițĭ la elŭ. Când îlŭ vĕḑŭ fata, mai că leșină de bucuriă, dér érășĭ trase de sémă, și mulțămi ómenilorŭ frumosŭ, apoi îi întrebă, că pentru binele acesta mare, ce i-au făcutŭ ei, ce vorŭ pofti? că uite, tatălŭ sĕu le va da orĭ-ce, că e împĕratŭ puternicŭ și bogatŭ putredŭ.

Dér ómenii cei doi au rĕspunsŭ:

— Nu-țĭ ceremŭ nimicŭ decâtŭ ca buruéna asta, care se chiamă tutunŭ, sĕ o ducĭ la voi acasă; ițĭ dămŭ și o pipă, spune înălțatului împĕratŭ sĕ pipeze cu ea; sĕ bage adecă în ea frunḑe de acestea de tutunŭ și sĕ pună pe ele focŭ și sĕ tragă fumulŭ în gură, că este fórte folositorŭ; ca sĕ nu i se gate buruiéna asta nicĭodată și sĕ aibă totdéuna ce fuma, étă îțĭ dămŭ și sĕmênțe de tutunŭ, sĕmĕnă-le cum vei ajunge acasă, și dă la cine va cere din ele, că e o buruénă tare bună și vremŭ sĕ se lățéscă în tótă lumea; noi suntemŭ doctorĭ și numai binele ómenilorŭ îlŭ voimŭ; nimicŭ nu ceremŭ nicĭ nu primimŭ pentru lécurile și sfaturile nóstre.

Fata a luatŭ frunḑele și sĕmênța cea de tutunŭ, le-a pusŭ bine cu pipa la unŭ locŭ și a mersŭ ață acasă. D-ḑeu scie în câtă vreme a totŭ mersŭ către casă, dér de bună sémă a ajunsŭ curêndŭ, că mergea către casă de sta sĕ sbóre de bucuriă, că ea are pĕrŭ frumosŭ ca alte fete, ba încă mai frumosŭ. La împĕratulŭ acasă încă nu se gătase ospĕțulŭ; toțĭ erau în voiă bună. După ce intră fata înăuntru și vĕḑŭ împĕratulŭ, că ea are pĕrŭ, era sĕ-șĭ ésă din piele de bucuriă. Ea le povesti tótă întêmplarea, dărui tatălui sĕu pipa și frunḑele cele de tutunŭ și elŭ prinse a fuma; și îĭ plăcu fumulŭ cum era cam voiosŭ de vinŭ, și dădŭ și celorlalțĭ óspețĭ sĕ fumeze, și la toțĭ le plăcu, că toțĭ erau serbeḑĭ de bĕutură. Er fata le dete la toțĭ sĕmênță, sĕ-șĭ sĕmene și ei pe acasă buruiéna dracului, adecă tutunŭ. Așa s'a prăsitŭ tutunulŭ în lume, dragii mei, și elŭ nu este altceva, decâtŭ tămâia dracului, cu tóte acestea aḑĭ îlŭ pipéză chiar și popii, că dóră vĕḑurățĭ cum veni și popa nostru mai nainte cu unŭ pipoiu câtŭ unŭ măturoiu!

Când a isprăvitŭ vorbele aceste, a muritŭ de totŭ omulŭ nostru, și mortŭ este până în ḑiua de aḑĭ.

(Din colecț. Popŭ-Reteganulŭ.)

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămu pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 oră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucureci la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** în librăria **Nicolae Ciurcu** şi **Albrecht & Zillich.**

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.